

גליון מעדני מלך

להפצת תורת ותולדות רבינו
בעל ה"תוספות יום טוב"
זיע"א ועכ"א

גליון נ"ב | חודש אלול | תשע"ט

דבר המערכת

דברי חיזוק והתעוררות במשנת רבינו התו"ט
להתחזק בשמירת הדיבור בשעת התפילה

לרגל יומא דהילולא רבה של רבינו התוס' יום טוב זי"ע החל בו' אלול, נתאר בקצרה את הסיבה לתקנתו הגדולה לעשות 'מי שברך' למי שלא מדבר שיחת חולין בבית הכנסת בשעת התפילה. וכן מגישים אנו בפני הקוראים גילויים בנוסח הברכה של המי שברך המפורסם, שמשום מה נדפסה בסידורים שלנו בנוסח קצר בהרבה, ובהשמטת תיבות חשובות. אף שכבר הזכרנו זאת בגליון דאשתקד, אך מחמת נחיצות הענין נחזור שוב על הדברים.

אחת התקופות הקשות לעם ישראל היתה בשנות ת"ח ת"ט, אשר אז היתה עת צרה וקשה ליעקב אשר כמותה לא נהיתה, עם ישראל נידונו אז במיתות משונות ונוראות, וגזירות קשות אכזריות נשפכו על שה פזורה - עם בני ישראל, ונהרגו רח"ל אלפים ורבבות יהודים יראים ושלמים, וסיבת הצרות הקשות ההם לא נתגלתה, ולא ידע העם מה הם צריכים לתקן. עד אשר קם הגבר הגדול הוא רבינו מרן התוס' יום טוב הרבה בתפילות ותחנונים ובתעניות, ועשה שאלת חלום שיודיעהו משמיא בשל מי הצרה הגדולה הזאת. והשיבו לו: שכל זאת באתנו רק משום שמדברים בשעה שהציבור מתפללים בבתי כנסיות, ובעבור זה באה הרעה הגדולה על ראשי עם קודש.

מיד קם רבינו ועשה מעשה ויסד אז "מי שברך" מיוחד לאותם שאינם מדברים בשעת התפילה, והפיצו בכל תפוצות ישראל.

ובספר עיר מבצר (ח"א עמ' לב) כתב וז"ל: נדפס בשם מרנא התוס' יו"ט שצריך לעשות מי שברך בכל שבת קודש למי שאינו מדבר בבית הכנסת דברים בטלים בשביל המעשה שנהרגו רבבות מישראל בשנת ת"ח, ואמרו למעלה בשביל שדברו בביהכ"ס והתחייבו שונאיהם של ישראל דְּבָר ר"ל, שפגמו באות וא"ו של 'דבור' ונעשה דְּבָר, ובשביל שעשו שאר עבירות נהפכה לרציחה רחמנא ליצלו, עכ"ל.

ובהאי יומא דהילולא רבא של רבינו זי"ע, נתאזרה עוז ויוקח כל אחד על עצמו להשתדל במאוד מאוד, שלא לשוח בעת התפילה שום דיבור בטל, ויהא זה כהכנה דרבה לקראת יום הדין הגדול והנורא, ובזכות זאת ימליץ רבינו טוב בעדינו בכל מיילי דמייטב אכ"ר [וראה מה שהבאנו סיפור נפלא בעמ' ד' בגליון זה, מנסים שהתרחשו בזמנינו].

להלן מובא הנוסח המלא (כפי שהובא בסוף ספר 'מגילת איבה' לרבינו) של **המי שברך** שתיקן רבינו (שלא נדפס 'במלאו' בסידורים שלנו), בהדגשת התיבות שנוספו בנוסח זה:

"מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, משה אהרן, דוד ושלמה, הוא יברך השומר פיו ולשונו מלהפסיק בשום דיבור מן ברוך שאמר עד גמר התפילה ובשעת קריאת ספר התורה שבצבור אפילו בד"ת [-בדברי תורה] איזה דיבור וכש"כ [-וכל שכן] בשיחות חולין וסיפורי שמועות, ויחולו עליו כל הברכות הכתובות בתורת משה רבינו ע"ה ובכל ספרי הנבואות. יראה זרע כשר חיים וקיימים, ויזכה לשני שלחנות שבשני עולמים שהם העולם הזה נאמר והנה טוב, והעולם הבא שהוא יום שכלו ארוך וגם טוב, ונאמר אמין".

דבר המלך ודתו

פנינים נפלאים מתורת רבינו בענינא דיומא
איזהו עשיר השמח בחלקו

אנו עומדים כעת לערך חודש ימים קודם יום הדין הגדול והנורא - ראש השנה, ונאמר גרגיר נחמד שמביא רבינו התוס' יו"ט מעניינא דיומא. במשנה (ראש השנה פ"א מ"ב) בארבעה פרקים העולם נידון, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן, בראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון וכ' ובחג נדונים על המים. והקשה הר"ן, אם אמרו שבראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון, וכל בריות העולם נדונים בר"ה מי יחיה ומי ימות, הרי נמצא בכלל זה גם המים והפירות שנבראו להנאות בהם בני אדם, א"כ למה צריכים שוב לדון בעצרת על פירות האילן ובחג על המים. מתרץ הר"ן, שבראש השנה דנים כל יחיד בפני עצמו, איך הוא יזכה ליהנות מהמים ומפירות האילן, ובעצרת דנים על המים באופן כללי איך בני האדם ישתמשו מהם, וכן בפסח על התבואה ובחג על המים, עכ"ל.

כעין זה מספרים שפעם הקשה תלמיד אחד למרן הבעש"ט הק' זי"ע, דהנה אמרו חז"ל (ביצה טז.) מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה, והרי איכא מאן דאמר (ראש השנה טז.) אדם נידון בכל יום. תירץ לו הבעש"ט הק', עפ"י מה שהראה לו סבל זקן שואב מים ששאלוהו על מצבו, ואמר בשמחה, הן אף שאני בן שמונים שנה יש לי ב"ה כח לשאוב מים ולהרויח פרוטה ולקנות קצת לחם ובצל, ולמחרת שאלוהו עוד פעם על מצבו, וענה הסבל בעצב, הן אני בן שמונים שנה ואני צריך עדיין לשאוב מים, ולבסוף אני מרויח רק פרוטה אחת ואין לי לקנות בה רק לחם ובצל. אמר הבעש"ט הק' לתלמידו, הן תראה שאתמול אמר הזקן אותם הדיבורים ממש כמו היום, אלא שאתמול היה מרוצה ומצבו והיום הוא עצוב. לכן, מה שאמרו שכל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה, היינו שקוצבים לו שירוויח רק פרוטה כדי שיוכל לקנות לחם ובצל כדי חיותו, אבל אדם נידון בכל יום מחדש, אם יהיה שמח בחלקו באותה פרוטה או שיהיה עצוב. בזה אמרנו לפרש המשנה (אבות פ"ד מ"א) איזהו עשיר השמח בחלקו, שהוא שמח בחלקו שהוקצב לו בראש השנה, ואם הוא שמח בחלק זה, הרי זה עשיר באמת.

מספרים על מלך גדול שהיה לו בן יחיד, והבן חלה במחלה קשה עד ששכב על ערש דוי ממש, וכל הרופאים המומחים שהוזעקו למיטת חוליו, לא הצליחו לעמוד על פשר המחלה המסתורית שתקפה את יורש העצר. באחד הימים הגיע רופא גדול ממדינה רחוקה, ואחרי שבדק את החולה אמר שכדי לרפאותו צריך הוא ללבוש בגד של איש שהוא שמח בחלקו ומרוצה מחייו עלי אדמות, ויפקד המלך פקידים בכל מדינות מלכותו לחפש איש כזה השמח בחלקו ואין לו טענות וטרונות על שום דבר שבעולם, וחיפשו השליחים ימים רבים ולא מצאו, עד שהגיעו למקום נידח שם מצאו עני צרוע וקרוע שאמר שהוא שמח בחלקו, אך כשביקשו ממנו את כתונתו שהוא לובש על מנת להביאו לבן המלך, סירב האיש באמרו שזהו הבגד היחיד שיש לו בעולמו ואינו יכול להביאו לאחריים. ממעשה רב זה רואים שליחי המלך חיפשו ימים רבים איש מרוצה ושמח בחלקו ולא מצאו כי אם עני נדכה ומנודה, וזה מוכיח שכל העשירים והמכובדים לא היו מרוצים מחלקת חייהם עלי אדמות, לכן צריכים באמת סיעתא דשמיא מיוחדת ליהנות ולשמוח בחלק שנתנו לנו מן השמים בראש השנה, ולא להיות שוטה המאבד את מה שנותנים לו.

מתוך שיחתו של הגה"צ רבי נתן גשטעטנער זצ"ל
מוצש"ק מברכין אלול שנת תשנ"א לפ"ק

הגליון יוצא לאור עולם ע"י

מכון תוס' יו"ט המבואר

לקבלת הגליון באימייל, וכן לתגובות והערות:

machontosfosyomtov@gmail.com

מעדני יו"ט

לקט משובח ונבחר עפ"י דברי רבינו על סדר הפרשיות התורה
פרשת ראה:

גדר לעבוד של על מנת לקבל פרס

יִרְאֵה אֲנִי נִתֵּן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם פְּרִיָּה וְגו' (יא, כו-כז).

לשון 'ראה' לכאורה אינו מדוקדק, ויותר צודק אי היה אומר 'שמע'. וגם אומר 'נותן', דהוה ליה למימר אנכי 'אומר'. וגם להבין אומר 'לפניכם', ואומר 'היום'.

ונראה לי על פי מה שכתב ה**תוספות יום טוב** פרק קמא דאבות (מ"ג ד"ה אל) על מאמרם אל תהיו כעבדים המשמשים על מנת לקבל פרס, שאין רצונו לומר שעבודה על מנת לקבל פרס אסורה, שמכל מקום עובד ה' הוא, ומפני כן לא נמונה התורה להודיע שכר ועונש, אלא שאם יעבוד לתקות שכר ומניעת היזק אינו במעלה כמו העובד מאהבה שאין לו בעבודתו הנאה כלל, ע"כ דבריו, ע"ש.

ולכאורה יש להבין מפני מה נקרא עובד ה' אם עובד על מנת לקבל פרס, הרי כוונתו הוא לצורך עצמו, ואת עצמו הוא עובד להשמר מעונש או לקבל שכר.

ויראה, כי עיקר העבודה בזה הוא האמונה שמאמין בשכר ועונש, וכבר אמרו (מכות כד). בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר (חבקוק ב, ז) וצדיק באמונתו יחיה. ואמנם זהו עתה אשר אותותיו לא ראינו עין בעין, כי אם לשמע אזן שמענו מאשר סיפרו לנו אבותינו, אבל בימי משה רבינו אשר בצאתנו מארץ מצרים עד בואנו אל הארץ אשר ראינו עין בעין שכר ועונש, שכן של ישראל ועונשן של מצרים ואומות העולם, אם כן העבודה על מנת לקבל פרס לא היה חשובה עבודה כלל, ואם כן צריך להבין לענין מאי הודיעה התורה שכר ועונש.

ונראה לי כי הכוונה בזה היה, כי לעשות רצון בורא ב"ה במה שאין בו הנאת הגוף לכוון לשמו יתברך הוא בנקל, אבל במצות שיש בהן הנאת הגוף, כמו עונג שבתות וימים טובים וכדומה, לבלי להתכוון כלל להנאתו רק לשם ה', זה אחד מעבודות הקשות. ואם כן אם לא הודיעם שכר ועונש לא היה העבודה חשובה כל כך במה שכוונו לשם ה', לזה הודיעם התורה שכר ועונש, למען יהיה בכל המצות הנאת עצמם, והם לא יתכוונו להנאתם רק לשם ה'.

וזהו שאמר **ראה**, ראה חושית **כי אנכי נתון ממש לפניכם היום ברכה וקללה**, ר"ל שכר ועונש, על כן תדעו **כי את הברכה אשר אני מודיעכם הכוונה בזה אשר תשמעו אל מצות ה'**, לא מאהבת שכר ועונש, כי אצלכם אין זה עבודה כלל, כי אם תכוונו רק לשמוע בקולו. והבן זה.

ייטב לב (פרשתנו אות ט)

פרשת שופטים:

גודל החשיבות להודות בטעות

צָדֵק צִדְקַתְּךָ תִּרְדֶּיָה לְמַעַן תִּחְיֶיהָ וְגו' (ז, כ).

כתב הרמב"ם בהקדמה לפירושו על המשניות, שבעדיות פרק א' נמנו הרבה מקומות מכל הש"ס היכן שחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי, וקשה והרי רבינו הקדוש היה חי לאחר שהודו ב"ה לב"ש, א"כ מה לו לספר לנו הוויכוח הראשון, והרי ממילא כבר הודו זה לזה. בשלמא מה שנמנו דעת יחידים שנחלקו על הרבים, משום ששם לא הודה היחיד לדעת הרבים, ואם אחד

יאמר כדבריו, יאמרו לו, כדעת פלוני שמעת. ואין כן דעת רבים. אך בכל מה שחזרו ב"ה להודות לב"ש, מה מקום לספר שלפני כן נחלקו. והרי רבינו הק' בחר לנו בכל המשניות הדרך הכי קצרה?

ותירץ הרמב"ם, והובא בתוס' יו"ט (שם בעדיות) בזה הלשון: 'הטעם שהצריכו לכתוב דעת איש אחד ואח"כ חוזר מן הדעת ההיא כגון שאמרו ב"ש כך. וב"ה כך וכך. וחזרו ב"ה להורות כדברי בית שמאי. כדי להודיעך אהבתם האמת והגברת הצדק והאמונה. שהרי אלו האנשים הנכבדים החסידים הנדיבים המופלגים בחכמה כשראו דברי החולק עליהם טובים מדבריהם ועיונו נכון. הודו לו. וחזרו לדעתו. כ"ש שאר האנשים בראותו האמת נוטה עם בעל דינו יהיה כמו כן נוטה לאמת ולא יקשה עורף, וזהו דברי הכתוב צָדֵק צִדְקַתְּךָ תִּרְדֶּיָה. ועל זה אמרו חכמים הוי מודה על האמת רצו לומר אע"פ שתוכל להציל נפשך בטענות תוכחיות כשתדע שהם אמת דברי חברך אשר טענתך עליו גלויה מפני חולשתו או מפני יכלתך להטעות האמת חוזר לדבריו והריב נטוש'. עכ"ל.

הרי שמשנה זו באה ללמדנו דרך הלימוד, שלא להתעקש על דבריו, אלא להודות לדברי חברו, אף במקום שיוכל להציל כבודו בכמה מיני דרכים.

וכתב שם עוד בתוס' יו"ט לעיני בריב"ש סי' שצ"ד, שם כתב הריב"ש תשובה לחכם אחד: 'מה שכתבת בביאור לשון התוספות שבפר' המדיר, **הכל בטל ואין לו שחר, כי לא הבנת הלשון כלל**. כבודך במקומו מונח. ואין בזה תימה, דאטו מאן דלא ידע פירושא דהוא דיבורא, לאו גברא רבה הוא. אבל מה שראוי להתפלל אין אחרי הודיע אותך הרב רבי חסדאי נ"ר ביאור הלשון ההוא אין לא הודית על האמת שהוא מתכונות החכם העצמיות. ואדרבה נתעצמת ונתחזקת על אפס, ושנית השמות מבעל הפרה לבעל החמור כרצונך ובלבלת הכל' וכו'.

עכ"ל. הרי שעיקר טענת הריב"ש על אותו חכם, אינו על שלא ידע פירוש בדברי התוספות, אלא על שמתעקש על דבריו ואינו מודה על האמת.

מתוך שיעורי הגרמ"י רייזמאן שליט"א

פרשת כי תצא:

האומר על קן ציפור יגיעו רחמיך מ'משתקין אותו' - רק בדרך תפילה

כי יקרא קן ציפור לפניה ... לא יתקח האם על הפנים (כב, ו).

במסכת ברכות (לג, ב) מבואר כי המבקש רחמים מלפני ה', בצינו את מידת רחמיו המתבטאת במצוות שילוח הקן שציווה לשלח את האם לפני לקיחת הבנים כדי שלא תצטער בלקיחתם, "משתקין אותו", כיוון שאיננו יודעים שזו טעמה של מצוות שילוח הקן, ועלינו לקיימה רק משום שכך גזר עלינו מלכו של עולם.

לפי האמור יש לתמוה על לשון המדרש (דב"ר ו, א) שממנו משתמע שהשתמשו חכמים בטעם האמור על מצוות שילוח הקן: "וכשם שנתן הקדוש ברוך הוא רחמים על הבהמה כך נתמלא רחמים על העופות. מניין? שנאמר: "כי יקרא קן ציפור לפניך... הכיצד ייתכן?!

תירץ רבי אלעזר סג"ל לנדא, רבה של ברודי ונכד ה'נודע ביהודה':

ב'תוספות יום טוב' (ברכות פ"ב, מ"ג) מבואר שהאיסור האמור אינו אלא כשהאדם אומר את הטעם בדרך תפילה. שבכך שהוא מזכיר זאת בתפילתו מראה הוא כי מוחלט אצלו שזו סיבת המצווה, ואילו אמירת הדברים בדרך דרש לא נאסרה. ולפי זה אין להקשות על דברי המדרש שנאמרו בדרך דרש.

די המלך (תפילה ט, ז)

ששון יום טוב

מטעמת מהביאור הנפלא "ששון יו"ט" שבהוצאתנו - המבאר דברי התוי"ט

לבקשת רבים מקוראי הגליון, מביאים אנו טעימה מהפירוש הנפלא "ששון יום טוב" המבאר את דברי רבינו התוס' יו"ט - בשילוב תיבות הביאור בתוך דבריו.

בחרנו להגיש בפני הקוראים פירוש על דברי רבינו במסכת אבות (פרק ה' משנה כא) - הקשורים לפרשת כי תבוא.

יש לציין שמפאת קוצר היריעה הבאנו רק את הפירוש המשולב בתוך התיבות, ורק מקצת מתוך ההערות המחכימות המעטות את הפירוש, ויותר ממה שכתוב כאן מבואר ומפורט בספר עצמו, ישמע חכם ויוסף לקח - ללמוד בספר עצמו - בבחינת אותיות מחכימות, וימצא נופת צופים וכל טעם.

בן ארבעים לבינה

ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה (כי תבוא כט, ג).

שנינו במשנה מסכת אבות (פרק ה' משנה כא): הוא היה אומר בן חמש שנים למקרא בן עשר למשנה בן שלש עשרה למצות בן חמש עשרה לתלמוד בן שמונה עשרה לחופה בן עשרים לרדוף בן שלשים לכח בן ארבעים לבינה בן חמשים לעצה בן ששים לזקנה בן שבעים לשיבה בן שמונים לגבורה בן תשעים לשוח בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם.

בן מ' לבינה

במדבר אמר להם משה (דברים כ"ט, ג) ולא נתן ה' לכם וכו' ע"כ. הכי אמרינן בגמרא בפרק קמא דעבודה זרה דף ה' [ע"ב] ולא נתן ה' לכם לב וגו', אמר רבה ש"מ לא קאי איניש אדעתיה דביה עד ארבעין שנין ע"כ. וקשה דזו אינה ראייה מאנשי מדבר, שכשהיו ארבעים שנה במדבר אחר מתן תורה, ודאי היו ביניהם מבוגרים יותר מבני ארבעים שנה הרבה (כפי מספר שנותיהם בשעת מתן תורה). וי"ל דדייקינן מדלכולם היה מדבר, ואף לאותם שהיו קטנים בשעת מתן תורה בכלל, והכי קאמר ולא נתן ה' לכם, ר"ל לכולכם, לב לדעת וגו'. ואין הכי נמי דלמקצתם והם שהיו גדולים בשעת מתן תורה כבר נתן כשהגיעו למ' שנה. ועוד נ"ל דישראל בשעת מתן תורה גרים היו, דהא מינייהו ילפינן שצריך גר טבילה כמ"ש בסוף פרק ח' דפסחים דתנן התם (משנה ח'): גר שנתגייר בערב פסח בית שמאי אומרים טובל ואוכל את פסחו לערב וכו'. וכתב רבינו (ד"ה טובל): דכל גר צריך טבילה כדאשכחן במתן תורה (שמות י"ט, י) וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם. וכל גר כקטן שנוולד דמיו, לפיכך לא עמדו על דעת רבם עד לאחר מ' שנה מזמן ההוא:

[ועי' קול סופר שציין לדברי הרמ"א (סימן מ"ו סעיף ד') דגר יכול לברך שעשי גר. והטו"ז (סק"ה) כתב: מו"ח ז"ל חולק על הוראה זו של רמ"א דמה שנכנס לדת ישראל הוא ע"י בחירתו ולא עשאו הוא ית' מתחלת בריאתו לגר שיקבל דת ישראל ע"כ אין לגר לומר ברכה זו. ונראה טעם רמ"א דגר שנתגייר כקטן שנוולד דמי וכדאמרינן פ"ב דיבמות (דף כ"ג ע"א) לכי מגייר גופא אחרינא הוא, ממילא הוה שפיר עכשיו עשיה חדשה כאלו בראו הוא ית' עכשיו מחדש, עכ"ל.]

יומא טבא לרבנן

הכרך השישי מסדרת המשניות
תוס' יו"ט המבואר
על מסכת שבת עירובין
המשניות המבואר השווה לכל נפש להבין
ולהשכיל המשנה לעומקה

הזפיע!
ויצא לאוד בס"ד
ברוב פאר והדר

הספר כולו

- פירוש נפלא
- משולב בדברי רבינו
- התור"ט המפנה וסבאר
- דבריו לטוב וליושב
- כלשון צה ובהיר.
- מבאר דברי הרב
- ברטנורא הגדולים באור.
- הקדמה לכל משנה
- המבארת יסוד הידוש
- דני המשנה.
- צווחים בהרים
- וצאירות עינים.

הפצה ראשית:

Berman Books 718-871-5316

או אצל המחבר הרב שמואל שמרד' הכהן טנס 6430-243-347

בזכות המלך

ישועות ורפואות בזכות רבינו התוס' יו"ט

סיפור נפלא לרגל היארצייט של רבינו הקל בו' אלול

ישועה בכפליים | בזכות הזהירות מלשוחח בשעת התפילה

במקום הזה כי יעבור בקשתי בשמי מרומים אל הגה"ק התוספות יו"ט זצוק"ל לאמור, "עני ומלא משאלותי בשכר זהירותי מלדבר בעת התפלה וקריאת התורה, ועל ידי המי שברך אזכה למצוא זיווג הגן לבני היקר, בתענוג ונחת ובזמן קרוב".

שידוך עם נכדת בעל התוס' יו"ט

בלב מלא תקוה ובטחון עליתי מן הציון לביתי לגמור ההכנו לשבת קודש. פתאום צלצל הטלפון ועל קו שמעתי קול של שדכן מומחה אשר זה מזמן כבר לא שמעתי את קולו ובפיו הצעה של שידוך הגון עם בת ישראל חשובה בעלת מדות טובות ויראת שמים, ואחר שיחה ממושכה על כל הפרטים כאשר הוחלט שאתעניין על פרטי הדבר בימים הקרובים, סיים הלא את שיחו בהוסיפו:

"הבתולה היא מיוחסת, היא נכדת בעל התוספות יו"ט".

מיד במוצאי שבת קודש דיברתי עם מנהל הסמינר שם לומדת הבתולה, וגם מאתו שמעתי דברים טובים על דבר ההצעה ובתום שיחתו הוסיף מעצמו לאמר: "ידוע תדע שהבתולה יש גם יחס אבות בהיותה מגזע של הבעל תוספות יו"ט זצוק"ל".

דיבורי שתי אלה פיעמו במוחי ולבי נכדת בעל 'התוספות יו"ט', משהו רוצים להודיענו משמים, בעל התוספות יו"ט אינו מזניח כח ברכותיו הוא טורח ופועל ישועות משמים בעבורך.

ואכן בזמן קרוב נגמר השידוך ב"ה, ומזיווג זה ויוצא חלציו אני שואב תענוג ונחת במלא חפניים ב"ה.

ובכן - סיים הגביר, אינכם צריכים לספר לי על כח הישועות של הרבי מ'שאץ זצוק"ל, הלא לי נתברר זאת בעצמי בשכר שמירת הדיבור בעת התפלה וקריאת התורה ובדידי הוה עובדא!!

עד כאן המעשה.

ישועה בכפליים - ישועה גוררת ישועה...

יש המשך נורא להמעשה הנ"ל שנתפרסם בשעתו וגרם קידוש שם שמים, כאשר נסעו קבוצת אנשים להתפלל על קברי הצדיקים בקראקא ניגשו בחיל וברעדה לשיפולי בית החיים הישן אל מקום ציון קדשו של הגה"ק בעל תוספות יו"ט זצוק"ל, וטרם החלו להתפלל שמעו משתתפי הנסיעה מפי המגיד מישרים הגה"ח ר' יוסף חיים שליט"א שה' נוכח במקום את הסיפור שלפנינו שגרם כמונח להתעוררות רמה בלבבות האנשים להפיל תחנתם ובקשתם מנוחת קדושה כזה.

אך טרם פנו מסביבות הבית החיים נחלה פתאום אחד מן החבריא שסבל זה זמן מאבנים מכאיבים בכליות (נירן שטיינער בלע"ז) עד שתקפו אותו יסורים קשים ונוראים והתגברו מכאוביו באופן בלתי נסבל, נזכר במעשה שלפנינו ששמע זה עכשיו, ובצעדים מהירים ניגש שוב אל קברו של התוספות יו"ט, וקיבל על עצמו בפיו שמהיום והלאה לא יפסיק ח"ו בשיחה בטילה בבית המדרש בשעת התפלה וקריאת התורה, ובשכר זאת יחול את הברכות הנאמרות בתוך נוסח המי שברך שתיקן בעל הציון הקדוש הזה.

זמן קצר אחרי גמרו את בקשתו יצא החולה לנקבו ויצא ממנו הרבה אבנים קטנים שהיו מקובצים בכליותיו עד שבאותו היום נתרפא לגמרי על כל מכאוביו וסר ממנו חליו הקשה.

סיפר המגיד מישרים המפול' הרה"ג ר' יוסף חיים גרינוואלד שליט"א: בעיר הבירה לונדון שבענגלאנד, ביקשו כמה עסקנים לפתוח 'כולל אברכים' ללומדי תורה, על שמו ולזכרו של הצדיק המפורסם הרה"ק משאץ זצוק"ל אשר גר שם בעיר בחיים חיותו ושם מנו"כ, ועל דבר נשגב כזה כבר אמרו חז"ל אם אין קמח אין תורה, ובכן השתדלו העסקנים והלכו מבית לבית כדי להשיג נדבות חשובות להחזקת הכולל מבעלי היכולת מוקירי תורה ותומכיו.

באחד הימים עלו ובאו למשכנו של גביר אחד אשר קיבלם בסבר פנים יפות, ויהי כאשר הציגו לפניו דבר הצדקה והיא כולל על שמו של האי צדיקא קדישא הרבי משאץ זצוק"ל, ורצו להתחיל ולספר לפניו על פרשת גדולת כוחו של אותו זקן ועד כמה גדולים צדיקים במיתתם בישועות גדולות. מיד הפסיקם הגביר לאמר הלא אוכל לספר לכם מה שבדידי הוה עובדא, וכך גולל לפניו את סיפורו הנפלא:

הן ידוע לרבים כי בשנות ה'ת"ח ת"ט היו צרות נוראות על ראש עם בני ישראל בכל מדינות אירופה, על ידי מחנה גדולה של רשעים ורוצחים תחת אכזר צורר היהודים ימ"ש, שעברו מעיר לעיר והכו מכת חרב הרג ואבדן והפילו רבבות מאחינו בני ישראל ה"ד.

בתקופה ההיא חי רבינו הגה"ק בעל תוספות יו"ט זצוק"ל והוא עשה שאלת חלום שיענו אותו מן השמים בשל מי הרעה הזאת, על מה חרי אף הגדול הזה, ואמרו לו כי זה קרה כיון שזלזלו ישראל בקדושת בית המדרש והרבו בשיחות דברים בטלים בעת התפלות, נהפך מן האותיות דָּבָר ונעשה דָּבָר ר"ל, אז קם בעל תוספות יום טוב וחיבר נוסח מיוחד של מי שברך שיאמרו בבתי כניסיות ובתי מדרשות לבקשת שמירה עליונה לכל מי ששומר פיו מלדבר בעת התפלה וקריאת התורה דבר שנהוג כהיום בכמה מבתי מדרשות לאמרו מדי שבת בשבתו.

גם בבית המדרש שאני רגיל להתפלל בשבתות - מספר האישי - נהוג מאז שאומרים בכל שב"ק את המי שברך הזה שתיקן הגה"ק בעל תוספות יו"ט זצוק"ל, אבל לדאבון לבי מעטים המה ממתפללי הבית המדרש שיחול על ראשם ברכה זו, אבל אני לעצמי ב"ה נזהר מאד בדבר גדול זה ואיני מפסיק בדיבור קל כל אורך התפלה, הואיל וכן כאשר הגיע בני בחור יקר לשנות השידוכין וארכה לו השעה ולא נמצא לו שידוך הגון, עד אשר שקטו השדכנים מלצלצל לביתי ולהתעניין אודותיו, גברה צערי ויגוני בכפלים שהלא תודה לקל הנני מן היחידים שמי שברך הזה יחול על ראשם, ואם כן למה לא יעמוד לי ברכה זו למצוא שידוך הגן לבני החשוב.

בקשתי מהרבי משאץ שיעביד לרבינו התוס' יו"ט

בדעתי הי' כי עלי לקום ולעלות אל עיר 'קראקא' מקום מנוחת קדשו של הגה"ק בעל תוספות יו"ט זצוק"ל, ושם אשפוך לפניו שיעורר עלי רחמי שמים בזכות השמירה מדיבור בעת התפלה, אך בהיות המדינה רחוקה לא איסתיעא מילתא, עד אשר עלה לבני כי אעלה אל ציון קדשו של הרבי מ'שאץ זצוק"ל שבלאנדאן, הידוע למקום של ישועות נפלאות בפרט בערבי שבתות אשר רבו הפוקדים את הציון בתפלה ותחנונים. ובערב שבת הבא עליתי לשם, אמרתי מזמורי תהילים בצקון לחשי, וכאשר השתטחתי על ראש הציון אמרתי אל הצדיק השוכן

גליון נ"ב

גליון מועדני מלך

הגליון מוקדש לזכות נכדת רבינו - מרת נח. בת נח"מ תתי' וכל צאצאי'

זכותו הגדול של רבינו זיע"א שיומא דהילולא דיליה חל החודש בו' אלול

תגן עליה ועל צאצאיה עד עולם, וברכות שמים מעל יחולו על ראשם.